

UDC 001.8:174]:378.147:81'243

DOI <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2023-17-159-179>

Methodology and Organization of Professional Research and Academic Integrity in the Formation of a Modern Foreign Language and Literature Teacher

Nataliia Serdiuk,

Doctor of Philosophy in Pedagogy (Ph.D), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign
Philology, Translation and Methods of Teaching,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav,

✉ 30, Sukhomlynsky Str., Pereiaslav, Ukraine, 08401

E-mail: serdiuk-n@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9865-6977>

Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність у становленні сучасного вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури

Наталія Сердюк,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної
філології, перекладу та методики навчання,
Університет Григорія Сковороди у Переяславі,

✉ вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав, Україна, 08401

Abstract

The study is devoted to the issue of methodology and organization of professional research and academic integrity (AI) in the formation of a foreign language and literature teacher. **The**

purpose of the article is to characterize the role of the educational component «Methodology and organization of professional research and academic integrity» in the formation of the personality of a foreign language and literature teacher and his/her compliance with the principles of AI, to offer methodological advice for studying the course, to reveal the policy of academic integrity in higher education institutions on the example of Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav. **Methods.** To achieve the goal, the author used the following methods: theoretical (analysis, synthesis of normative and scientific-pedagogical sources) and empirical (observation of the educational process). **Results.** The author considers that the study of the educational component «Methodology and organization of professional research and academic integrity» by students of the second (master's) level of higher education under the Educational programs «Secondary education (English language and literature)» and «Secondary education (German language and literature)» to be an important element of their professional training as highly competent teachers of foreign language and literature and a necessary tool for countering violations of AI principles. The main elements of the course were considered (goal, tasks, general and professional competences that are formed during study, program learning results, content components of the course, a list of indicative topics and tasks for independent work, etc.), the certain methodical tips for studying the course are offered, the policy of academic integrity in Higher Education Institutions on the example of Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav are defined. Then article states that Higher Education Institutions have a number of documents that highlight the policy, standards and procedures for compliance with academic integrity, certain tools are in place to counter AI violations, and a set of preventive measures is used. **Conclusions.** The educational component «Methodology and organization of professional research and academic integrity» for applicants of the second (master's) level of higher education under the

Educational programs «Secondary education (English language and literature)» and «Secondary education (German language and literature)» is an important element of their professional training, which together with other components of the Educational programs and certain tools of the higher education institution to counter violations of academic integrity, with the support of non-formal education and self-control regarding compliance with the principles of AI, will be able to ensure the formation of the future foreign language and literature teacher as a highly competent scientist, professional and virtuous pedagogue. A detailed study of online services for assistance in processing the results of professional research of future foreign languages and literature teachers is defined as the perspective of further investigations.

Key words: professional research, professional activity, teacher of foreign language and foreign literature, educational component, independent work, academic integrity, prevention of violations.

References

1. Akademichna dobrochesnist: onlain kurs dlia vykladachiv [Academic integrity: an online course for teachers]. *Prometheus – Prometheus*. Retrieved from https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2/about [in Ukrainian].
2. Antonyuk, N. & Pushkar, N., (2022). Akademichna dobrochesnist u vitchyznianomu osvithomu prostori, prychny porushennia ta shliakhy formuvannia [Academic integrity in the domestic educational space, causes of violations and ways of formation]. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 1, 10–16, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.2> [in Ukrainian].
3. Voronova, S. (2021). Akademichna dobrochesnist v systemi zahalnoi serednoi osvity [Academic integrity in the general secondary education system]. *Molod i rynek – Youth and the market*, 2 (188), 95-100 [in Ukrainian].

4. Leiko, S.V. (2013). Poniattia kompetentsiia ta kompetentnist: teoretychnyi analiz [Concepts of Competence and Competence: A Theoretical Analysis]. *Pedahohichnyi protses: teoriia i praktyka – Pedagogical process: theory and practice*, 4, 128-135 [in Ukrainian].

5. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145- VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

6. Serdiuk, N. (2018). Current state and problems of the development of the ukrainian higher education. *Professional Education: Methodology, Theory and Technologies*, 7, 188-204. Retrieved 11 August 2021 from <https://education-journal.org/index.php/journal/article/view/112>.

Вступ

Постановка проблеми. Нині Україна задля входження в освітній і науковий простір Європи активно здійснює модернізацію освітньої системи, у тому числі в площині запобігання порушенню норм і правил академічної доброчесності усіх учасників навчально-виховного процесу у закладах освіти та виведенню наукових досліджень на вищий міжнародний щабель. За останні роки у процесі реформування освіти український уряд прийняв низку нормативних документів, що регламентують діяльність закладів освіти з дотримання академічної доброчесності (АД) та запропонував певні рекомендації. Відповідно до Статті 42 Закону України «Про освіту», «академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» (Закон України «Про освіту»). «Сприйняття всіма учасниками освітнього і наукового процесу принципів академічної доброчесності є запорукою того, що українська освіта і наука рівноправно

залучатимуться до світового процесу наукової комунікації» (Антонюк&Пушкар, 2022:15). Звідси проблема забезпечення етичної культури майбутніх учителів іноземної мови та зарубіжної літератури під час їх підготовки у ЗВО для подальшої освітньої та наукової діяльності у ЗЗСО є важливою для вивчення, що підсилює актуальність теми дослідження.

Аналіз актуальних наукових досліджень і публікацій засвідчив, що різні аспекти цієї проблеми були предметом багатьох наукових розвідок, зокрема: академічна доброчесність у системі університетської освіти та науки - Н. Антонюк, Н. Батечко, Н. Букач, Б. Гвоздецька, О. Кравченко, Т. Михайлова, С. Отрох, Н. Пушкар, О. Рижко, Д. Сопова; академічна доброчесність в системі загальної середньої освіти – С. Воронова, О. Кірдан, Н. Кобрин, Н. Коляда, О. Ковальчук. Досліджено широкий ряд проблем вищої (Serdiuk, 2018) та загальної середньої освіти, однак, недостатньо уваги приділяється ролі вивчення освітніх компонентів у навчально-виховному процесу у ЗВО, які б сприяли становленню сучасного висококомпетентного вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури та були б певним інструментом протидії порушенням принципів АД. Одним із таких компонентів вважаємо курс «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» з досвіду Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Мета статті – охарактеризувати роль освітнього компоненту «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» у становленні особистості вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури та дотриманні ним принципів АД, запропонувати методичні поради для вивчення курсу, розкрити політику академічної доброчесності в ЗВО на прикладі Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Методи дослідження

Для досягнення мети використано такі *методи*: *теоретичні*: аналіз, синтез нормативних та науково-педагогічних джерел; *емпіричні*: спостереження за навчальним процесом.

Результати та їх обговорення

З огляду на твердження О. Гомілко, що тільки з чесності і сміливості самого науковця народжується АД як «процес самопізнання, котрий підпорядковано самоконтролю у справі продукування якісних знань» (Гомілко, 2018: 273), вважаємо питання зрощення доброчесності архіважливим, оскільки у ньому як інтегрованому понятті відображаються основні чесноти сучасного педагога такі, як: його етична культура, чесність, сміливість, відповідальність, нестандартне критичне мислення, здатність до самовдосконалення та самоконтролю тощо.

У зв'язку з цим, процес підготовки фахівців у галузі середньої освіти, зокрема за освітньо-професійними програмами Середня освіта (Англійська мова і література) та Середня освіта (Німецька мова і література), має передбачати подальше удосконалення їх чеснот та наукового світогляду завдяки поглибленню знань здобувачів про методологію, технологію та методи організації фахових досліджень з дотриманням принципів АД.

Під час підготовки вчителів іноземної мови та зарубіжної літератури у ЗВО важливим і необхідним є вивчення освітнього компоненту «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (перший рік навчання) за освітньо-професійними програмами: Середня освіта (Англійська мова і література) та Середня освіта (Німецька мова і література) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Щодо статусу дисципліни, то цей освітній компонент має плануватися як обов'язковий у освітній програмі, оскільки цей курс має на меті виробити у

здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти розуміння загальних закономірностей та логічної послідовності організації процесу фахових досліджень; засвоїти понятійний апарат, а також теоретичні та методологічні принципи організації фахових досліджень; опанувати принципи АД та види відповідальності за їх недотримання; засвоїти методiku здійснення й оформлення результатів реалізованого фахового дослідження; ознайомити із сучасними методами організації фахових досліджень; розвивати нестандартне критичне мислення у процесі реалізації фахових досліджень; сформувати ґрунтовний базис для проведення фахових досліджень у період самостійної професійної діяльності; виробити креативний підхід до організації фахових досліджень, шляхом застосування набутих теоретичних знань; розвивати особистість майбутнього науковця у плані формування його фахових компетенцій, що сприяють самореалізації у процесі науково-дослідницької діяльності.

Оволодіння майбутніми вчителями іноземної мови та зарубіжної літератури курсом «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність», згідно з метою, має бути орієнтованим на розв'язання наступних завдань:

- опанування теоретичними положеннями і методами організації фахових досліджень у галузі іноземної мови та методик їх навчання у профільній школі в умовах змішаного навчання;
 - формування компетенції стосовно організації та проведення фахових досліджень відповідно до принципів АД;
 - формування теоретичних засад і стійкої мотивації для реалізації самостійних фахових досліджень.
 - вироблення вміння організовувати процес фахового дослідження та оформляти його результати згідно з чинними правилами та нормами.
-

З огляду на визначення поняття компетентності («щось більше, ніж просто знання або навички, вона має на увазі здатність фахівця відповідати комплексним вимогам за рахунок мобілізації та використання своїх психологічних ресурсів (включаючи навички та цінності) у конкретних обставинах» (Лейко, 2013)), серед загальних компетентностей у результаті вивчення цієї освітньої компоненти у майбутнього вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури мають бути сформовані такі: здатність здійснювати усну і письмову комунікацію державною та іноземною мовами у конкретних умовах, відповідно до сфери і ситуацій спілкування; здатність розв'язувати проблеми, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії. Серед фахових компетентностей вивченням означеного курсу можна забезпечити наступні: здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практики; здатність проводити дослідження на належному рівні та дотримуватися вимог АД; усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті та захисту інтелектуальної власності на її результати; здатність до формування науково-методологічних і методичних засад національно патріотичного виховання.

На основі досвіду викладання освітнього компоненту «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти (перший рік навчання) за ОПП Середня освіта (Англійська мова і література) та Середня освіта (Німецька мова і література) на базі Університету Григорія Сковороди в Переяславі, можемо

визначити такі отримані після вивчення курсу результати навчання здобувачами: 1) володіння спеціалізованими концептуальними знаннями, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань; 2) володіння методологією фахових досліджень; уміння організовувати та проводити фахові дослідження, дотримуючись вимог АД; 3) уміння визначати перспективні напрями педагогічного дослідження, зокрема теоретичних та методичних особливостей змісту, завдань, форм, методів та/або технологій навчання у профільній школі; 4) уміння працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі тощо.

Теорія та практика свідчать, що рівень володіння кожною фаховою компетентністю базується на рівні володіння теоретичними знаннями та практичними автоматизованими навиками, уміннями. Тому варто окреслити теоретичну частину у формі певних модулів вивчення освітнього компонента, яку необхідно засвоїти майбутнім вчителям іноземної мови та зарубіжної літератури, а саме:

Змістовий модуль 1. Методологічне підґрунтя для організації фахових досліджень.

Тема 1. Суть та поняття фахового дослідження, його структура, етапи та категоріальний апарат.

Тема 2. Поняття академічної доброчесності, принципи її дотримання та види можливих порушень.

Тема 3. Специфіка пошуку джерел інформації для організації фахових досліджень в умовах змішаної форми навчання.

Змістовий модуль 2. Методи організації фахових досліджень та презентація їх результатів.

Тема 4. Методи організації фахових досліджень.

Тема 5. Технологія опрацювання зібраного для фахового дослідження матеріалу.

Тема 6. Виклад результатів фахового дослідження відповідно до принципів академічної доброчесності.

Тема 7. Підготовка магістерської роботи до захисту та її публічний захист.

Звісно, ознайомлення з певним обсягом тем і питань, які виносяться для вивчення в аудиторний час, є недостатнім для опанування освітнього компоненту, тому здобувачам пропонується певні види самостійної та наукової роботи. Так, орієнтованою тематикою рефератів з курсу «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» для майбутніх учителів іноземної мови та зарубіжної літератури може бути наступна:

1. Загальна характеристика порівняльно-історичного методу, основні прийоми та процедури.

2. Загальна характеристика структурного методу дослідження.

3. Методика дистрибутивного аналізу як компонент структурного методу.

4. Специфіка використання трансформаційного аналізу як складника структурного методу.

5. Застосування компонентного аналізу у процесі фахових досліджень.

6. Характеристика методу опозицій.

7. Метод дистрибутивно-статистичного аналізу.

8. Поняття основних і допоміжних методів дослідження у методиці навчання іноземних мов у ЗЗСО.

9. Метод критичного аналізу літературних джерел.

10. Відмінності між методом науково фіксованого спостереження та пробного навчання.

11. Особливості організації дослідного навчання.

12. Використання методів анкетування та тестування у методиці навчання іноземних мов у ЗЗСО.

13. *Хронометрування та особливості його застосування.*
14. *Осцилографічний аналіз та методика його проведення.*
15. *Особливості застосування методу експертних оцінок.*
16. *Прийоми написання тексту кваліфікаційної роботи.*
17. *Організація фахових досліджень під час воєнного стану в країні.*
18. *Вплив пандемій на розвиток методики навчання іноземних мов у ЗЗСО.*
19. *Роль методологічного підґрунтя в організації фахового дослідження.*
20. *Використання Інтернет-ресурсів у пошукові джерел фахового дослідження.*
21. *Сучасні підходи до організації фахових досліджень.*
22. *Сучасні технології опрацювання літературних джерел.*
23. *Трендові методи організації фахових досліджень.*
24. *Метод лінгвістичної географії у процесі фахових досліджень.*
25. *Загальні VS спеціальні методи фахових досліджень.*
26. *Роль ІТ у фаховому дослідженні.*
27. *Специфіка експериментального дослідження у методиці навчання іноземних мов у ЗЗСО.*
28. *Сучасні вимоги до укладання списку використаної літератури та джерел.*
29. *Політика цитування за принципами академічної доброчесності.*
30. *Наслідки академічної недоброчесності.*

Враховуючи те, що самостійна робота здобувача (вид навчальної діяльності здобувача, що виконується без безпосереднього контакту з викладачем, або керований викладачем опосередковано через спеціальні навчальні матеріали; невід'ємна обов'язкова ланка процесу навчання, яка передбачає індивідуальну роботу студентів у відповідності до установки викладача, підручника, програми навчання) орієнтована на глибше та конкретніше вивчення програмного матеріалу, тому паралельно пропонуються певні

питання чи/та завдання з кожної теми, які необхідно опрацювати за підручником або додатковою літературою.

Наведемо ті приклади завдань самостійної роботи, які практикуються під час викладання освітнього компоненту «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти Університету Григорія Сковороди в Переяславі:

Завдання 1. 1) Обґрунтуйте вибір теми фахового дослідження «Специфіка формування граматичної компетенції учнів ЗЗСО у процесі оволодіння англійською мовою». 2) Охарактеризуйте процес визначення мети і завдань фахового дослідження.

Завдання 2. 1) Складіть план організації фахового дослідження на тему «Інноваційні шляхи формування фонетичної компетенції учнів ЗЗСО» та визначте його мету і завдання. 2) Опишіть процедуру вибору методів фахового дослідження.

Завдання 3. 1) Обґрунтуйте актуальність і визначте об'єкт та предмет дослідження на тему: «Лексико-семантичні засоби створення образу героїв твору». 2) Опишіть правила наведення цитат і бібліографічних посилань у тексті наукової роботи відповідно до принципів академічної доброчесності.

Завдання 4. 1) Сформулюйте мету, завдання і методи фахового дослідження на тему «Специфіка формування комунікативної компетенції учнів ЗЗСО на базі прочитаного тексту». 2) Опишіть етапи пошуку джерел для організації фахового дослідження.

Завдання 5. 1) Визначте наукову новизну, теоретичне і практичне значення дослідження на тему «Роль наочності у формуванні лексичної компетенції учнів профільної школи». 2) Опишіть згідно з існуючими вимогами літературне джерело: Терно С. О. Критичне мислення – сучасний вимір суспільствознавчої освіти. Запоріжжя: Просвіта. 2009. – 268 с.

Завдання 6. 1) Обґрунтуйте вибір теми «Методика формування соціокультурної компетенції учнів ЗЗСО». 2) Опишіть законодавчий документ відповідно до існуючих вимог: Державний освітній стандарт з іноземної мови. – К., 1998. – 22 с.

Завдання 7. 1) Складіть план організації фахового дослідження на тему «Розвиток пізнавальної активності учнів профільної школи засобами інформаційних технологій» та визначте його методи. 2) Зробіть правильний опис багатотомного документа: Історія Національної академії наук України, 1941–1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. – К. – Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007.

Завдання 8. 1) Обґрунтуйте актуальність теми фахового дослідження «Інтернет-новини як засіб збагачення лексичного інвентаря учнів ЗЗСО». 2) Опишіть згідно з існуючими вимогами літературне джерело чотирьох авторів: Бікулов Д.Т, Чкан А.С., Олійник О.М., Маркова С.В. Менеджмент : навч. посіб. – Запоріжжя – ЗНУ – 2017. – 360 с.

Завдання 9. 1) Сформулюйте об'єкт, предмет, мету і завдання фахового дослідження на тему «Функціонування минулих часових форм у сучасній англійській мові». 2) Наведіть правильний опис літературного джерела трьох авторів за стилем АРА: Д'яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення. Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. К. : Видавничий дім «KM Academia» – 2000. – 218 с.

Завдання 10. 1) У чому полягає об'єкт, предмет, мета і завдання фахового дослідження на тему «Структурні особливості складносурядних речень сучасної англійської мови». 2) Опишіть вимоги до оформлення таблиць до магістерської роботи.

Завдання 11. 1) Обґрунтувати вибір методів дослідження на тему «Особливості функціонування метафор у творах Г. де Мопассана». 2) Охарактеризувати специфіку використання людиноцентричного підходу у процесі організації фахових досліджень.

Завдання 12. 1) Опишіть методику організації фахового дослідження на тему «Особливості вимови початкових приголосних звукосполучень у сучасній англійській мові». 2) Коротко опишіть етапи роботи над літературними джерелами.

Завдання 13. 1) Визначте структуру та обґрунтуйте актуальність теми фахового дослідження «Мовні засоби вираження несхвалення у сучасній англійській мові». 2) Дайте визначення перспективного плану організації фахового дослідження.

Завдання 14. 1) Обґрунтуйте вибір теми фахового дослідження «Специфіка утворення заперечних речень в англійській мові», виходячи з поставленої мети та окреслених завдань. 2) Охарактеризуйте специфіку розташування літературних джерел у систематичному каталозі.

Завдання 15. 1) Написати обґрунтування вибору теми фахового дослідження «Ритміко-інтонаційні особливості поетичних творів Й.В. Гейне». 2) Описати особливості укладання літератури в алфавітному каталозі.

Завдання 16. 1) Обґрунтувати актуальність теми фахового дослідження «Неологізми як засіб збагачення лексичного складу англійської мови» та визначте методи його організації. 2) Описати алгоритм опрацювання літературних джерел.

Завдання 17. 1) Визначити об'єкт, предмет, наукову новизну та практичне значення фахового дослідження на тему «Засоби вираження категорій дієслова у сучасній англійській літературній мові». 2) Описати інформаційний етап організації фахового дослідження.

Завдання 18. 1) Скласти план організації фахового дослідження на тему «Роль прикметників у створенні образної системи твору». 2) Обґрунтувати доцільність застосування у процесі організації фахових досліджень методу критичного аналізу літературних джерел.

Завдання 19. 1) Визначити структуру та обґрунтувати актуальність фахового дослідження на тему «Мовностилістичні засоби створення образу героя художнього твору». 2) Описати специфіку й етапи використання структурного методу у процесі організації фахових досліджень.

Завдання 20. 1) Скласти план організації фахового дослідження на тему «Роль опису у композиції художнього твору». 2) Описати специфіку розташування літературних джерел у предметному каталозі.

Також майбутнім учителям іноземної мови та зарубіжної літератури собі варто запропонувати декілька методичних рекомендацій з організації їх самостійної роботи з освітнього компоненту, до прикладу:

1) отримавши від викладача завдання для самостійної роботи складіть план вашої роботи над їх вирішенням, зосередьтеся на змісті завдань, які ви повинні виконати у результаті опрацювання матеріалу з цієї дисципліни;

2) уважно прочитайте завдання, запропоновані для самостійного опрацювання та глибоко осмисліть прочитане;

3) виясніть незрозумілі місця з прочитаного, звернувшись до матеріалів лекцій, довідкової літератури або викладача;

4) приступайте до виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання.

На нашу думку, вивчення освітнього компоненту «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти (перший рік навчання) за ОПП Середня освіта (Англійська мова і література) та Середня освіта (Німецька мова і література), поруч з іншими курсами, допоможе сформувати особистість майбутнього вчителя як справжнього висококомпетентного науковця, з високим рівнем етичної культури та власних чеснот.

Звісно, якщо людина за своєю природою володіє всіма необхідними для особистості сучасного педагога якостями

та професійними знаннями, уміннями і навичками, то процес становлення її як вчителя буде легкий, природній і цікавий, а якщо особа, попри гарні теоретичні знання та навички, не здатна чи не бажає дотримуватися принципів АД у своїй діяльності та зростати як науковець і як людина, то їй варто переосмислити свою місію в освіті або зовсім змінити професію. Навіть отримавши кваліфікацію вчителя, не потрібно зупинятися у саморозвиткові, а варто постійно приділяти час своєму вдосконаленню, наприклад через курси підвищення кваліфікації, різноманітні тренінги, семінари та вебінари тощо.

До прикладу, у плані самоосвіти, майбутні педагоги чи практикуючі вчителі ЗЗСО можуть долучитися до проходження на платформі Prometheus курсу «Академічна доброчесність: онлайн курс для викладачів», який надає можливість практично підготуватися до майбутньої професійної діяльності (багато різноманітних ситуацій зі шкільного життя описано в курсі), подивитися на різні дисципліни через призму етичної культури та пропонує теоретичні основи й практичні інструменти, які допомагають посилити культуру академічної доброчесності (Академічна доброчесність: онлайн курс для викладачів). Цей онлайн курс має такі змістовно-структурні модулі: концепція АД; методика викладання: сприяння АД; дизайн освітніх програм та курсів з фокусом на АД; основи академічного письма та АД; дизайн системи оцінювання для підвищення АД, наукове керівництво та розвиток культури АД тощо. Курс, хоча і розрахований на заклади вищої освіти, але може знайти гарний відклик у практичній діяльності вчителів ЗЗСО.

Головне, щоб під час проходження цього онлайн-курсу (і інших) здобувачі, та й практикуючі педагоги теж, не вдавалися до академічної не доброчесності: не передавали результати тестування курсу стороннім особам, намагалися працювати самостійно та креативно, не шукали відповіді в інтернеті та не виставляли власні відповіді на широкий загал,

підходили до завдань з повною усвідомленістю та відповідальністю, не намагалися обійти систему (прокручувати у швидкому темпі відео-записи, а не ретельно слухаючи та опрацьовуючи їх; проходячи тести навмання, а не ретельно добираючи відповіді тощо; проходячи лише певний мінімум матеріалу, необхідного для отримання сертифікату, а не повністю весь матеріал); не намагалися вдаватися до фальсифікації результатів чи отримати сертифікати іншим нечесним шляхом тощо.

На прикладі Університету Григорія Сковороди в Переяславі, зазначимо, що у ЗВО є ряд документів, що висвітлюють політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, а саме: Кодекс доброчесності працівника, Антикорупційна програма університету Григорія Сковороди в Переяславі, Положення про академічну доброчесність, Декларація про дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти, Декларація про дотримання академічної доброчесності співробітником, Положення про кваліфікаційну роботу.

Як інструменти протидії порушення АД на зазначених ОП використовуються: ознайомлення усіх учасників освітнього процесу з Положенням про академічну доброчесність; підписання здобувачами ЗВО та НПП Декларацій про дотримання академічної доброчесності; проведення інформаційної роботи із учасниками освітнього процесу щодо дотримання принципів академічної доброчесності та етики наукових досліджень; перевірка кваліфікаційних робіт на наявність ознак академічного плагіату за допомогою онлайн-сервісу «Unicheck» компанії ТОВ «Антиплагіат».

Вивчення здобувачами освітнього компонента «Методологія та організація фахових досліджень та академічна доброчесність» є теж певним інструментом протидії порушенням академічної доброчесності.

Для попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в ЗВО використовується комплекс профілактичних заходів, серед яких також є щорічне проведення заходів із питань впровадження академічної доброчесності в освітньо-наукову діяльність здобувачів; проведення інформаційної роботи (зокрема, семінарів) щодо популяризації принципів академічної доброчесності та етики здобувачів ВО; висвітлення основних понять, законів, інформаційних бюлетенів та інформативних відео щодо академічної доброчесності на сайті ЗВО в рубриці «Академічна доброчесність».

Висновки

На нашу думку, освітній компонент «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП Середня освіта (Англійська мова і література) та Середня освіта (Німецька мова і література) є важливим елементом їх професійної підготовки, який разом з іншими компонентами ОПП та певними інструментами ЗВО щодо протидії порушенням академічної доброчесності, за підтримки неформальної освіти та самоконтролю щодо дотримання принципів АД, зможуть забезпечити становлення майбутнього вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури як висококомпетентного науковця, професіонала та доброчесного педагога.

Перспективою подальших розвідок є детальне вивчення онлайн сервісів для допомоги у оформленні результатів фахового дослідження майбутніх вчителів іноземних мов та зарубіжної літератури.

Література

1. Академічна доброчесність: онлайн курс для викладачів. *Prometheus*. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2/about
-

2. Антонюк, Н., Пушкар, Н., (2022). Академічна доброчесність у вітчизняному освітньому просторі: причини порушення і шляхи формування. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 10–16, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.2>

3. Воронова, С. (2021). Академічна доброчесність в системі загальної середньої освіти. *Молодь і ринок*. №2 (188), С. 95-100.

4. Лейко, С.В. (2013) Поняття компетенція та компетентність: теоретичний аналіз. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 4 (2013). С. 128-135.

5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 18.01.2023).

6. Serdiuk, N. (2018). Current state and problems of the development of the ukrainian higher education. *Professional Education: Methodology, Theory and Technologies*, 7, 188-204. Retrieved 11 August 2021 from <https://education-journal.org/index.php/journal/article/view/112>

Сердюк Н.Ю.

Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність у становленні сучасного вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури

Анотація

Дослідження присвячено питанню методології і організації фахових досліджень та академічної доброчесності (АД) у становленні вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури. **Мета статті** – охарактеризувати роль освітнього компоненту «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» у становленні особистості вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури та дотриманні ним принципів АД,

запропонувати методичні поради для вивчення курсу, розкрити політику академічної доброчесності в ЗВО на прикладі Університету Григорія Сковороди в Переяславі. **Методи.** Автор для досягнення мети використав такі методи: теоретичні (аналіз, синтез нормативних та науково-педагогічних джерел) та *емпіричні* (спостереження за навчальним процесом). **Результати.** Автор вважає вивчення освітнього компоненту «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП Середня освіта (Англійська мова і література) та Середня освіта (Німецька мова і література) важливим елементом їх професійної підготовки як висококомпетентних вчителів іноземної мови та зарубіжної літератури та необхідним інструментом протидії порушенням принципів АД. Розглянуто основні елементи курсу (мета, завдання, загальні та фахові компетентності, які формуються під час вивчення, програмні результати навчання, змістовні компоненти курсу, перелік орієнтовних тем і завдань для самостійної роботи тощо), запропоновано певні методичні поради для вивчення курсу, Розкрито політику академічної доброчесності в ЗВО на прикладі Університету Григорія Сковороди в Переяславі та зазначено, що у ЗВО є ряд документів, що висвітлюють політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, працюють певні інструменти протидії порушення АД та використовується комплекс профілактичних заходів. **Висновки.** Освітній компонент «Методологія і організація фахових досліджень та академічна доброчесність» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП Середня освіта (Англійська мова і література) та Середня освіта (Німецька мова і література) є важливим елементом їх професійної підготовки, який разом з іншими компонентами ОПП та певними інструментами ЗВО щодо протидії порушенням академічної доброчесності, за підтримки неформальної освіти та самоконтролю щодо дотримання принципів АД, зможуть забезпечити становлення майбутнього вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури як висококомпетентного науковця, професіонала та доброчесного педагога. Перспективою подальших

розвідок визначено детальне вивчення онлайн сервісів для допомоги у оформленні результатів фахового дослідження майбутніх вчителів іноземних мов та зарубіжної літератури.

Ключові слова: фахове дослідження, професійна діяльність, вчитель іноземної мови та зарубіжної літератури, освітній компонент, самостійна робота, академічна чесність, профілактика порушень.